

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хөвсгөл аймгийн Тосонцэнгэл сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ХӨА-2024/08/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn
Хөвсгөл аймаг
2024 он

Хөвсгөл аймаг Төрийн Аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: А.Эрдэнэбаатар
Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatara@audit.gov.mn
Аудитын менежер: Б.Тэгшдэлгэр
Утас: 99089114 Цахим хаяг: tegshdelgerb@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: Б.Давааням
Утас: 88095436 Цахим хаяг: Davaanyamb@audit.gov.mn
Аудитор: Г.Ичинхорлоо
Утас:88688168 Цахим хаяг: ichinkhorloog@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120
Утас/факс: 7038 3793, Цахим шуудан: khuvsgul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2024.03.25 № 01/274
танай _____-ны № _____-т

ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН ТОСОНЦЭНГЭЛ
СУМЫН ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН
ЗАХИРАГЧ Ц.МӨНХӨӨ ТАНАА

Хараат бус аудиторын дүгнэлт

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2/5-д заасны дагуу Тосонцэнгэл сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Тосонцэнгэл сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд 401.0 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлэхээр төлөвлөж, гүйцэтгэлээр 543.5 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 35.5 хувиар давуулан биелүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэл 11 иргэн, аж ахуйн нэгжтэй холбоотой 43.5 сая төгрөг байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тосонцэнгэл сумын Засаг дарга нь аймгийн Засаг даргатай байгуулсан 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 96.1 хувьтай хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

6724040687

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

А.ЭРДЭНЭБААТАР

2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН		725,062.5	742,593.4
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	425,463.9	374,546.6
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	178,509.0	220,651.4
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	121,089.6	147,395.4
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН		1,805,601.5	2,309,357.1
37	УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	11а, 11б	110,500.0	102,716.2
37300	Урт хугацаат зээл		110,500.0	102,716.2
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	1,695,101.5	2,206,640.9
39200	Биет хөрөнгө		1,638,532.2	2,150,575.6
39300	Биет бус хөрөнгө	13	56,569.3	56,065.3
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II		2,530,664.0	3,051,950.5
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		1,297.4	71,064.3
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	1,297.4	71,064.3
41300	Өглөг	17а, 17б	1,297.4	71,064.3
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН		2,529,366.6	2,980,886.2
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		2,529,366.6	2,980,886.2
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал		272,121.3	610.4
51101	Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/		249,127.5	520,638.4
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		1,799,603.1	2,251,122.7
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		208,514.7	208,514.7
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V		2,530,664.0	3,051,950.5

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)		1,312,639.2	2,151,459.1
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		368,961.6	515,891.5
110	Орлогын албан татвар		218,558.2	312,209.2
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		246,831.1	347,234.1
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-28,272.9	-35,024.9
113	Хөрөнгийн албан татвар		100,373.0	130,790.8
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		50,030.4	72,891.6
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	-80,047.8	412,037.8
120	Нийтлэг татварын бус орлого		-80,047.8	412,037.8
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		1,023,725.5	1,223,529.8
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2а, 2б	1,017,943.4	1,660,748.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		1,017,943.4	1,660,748.9
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		930,071.4	1,637,140.3
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		373,057.9	451,196.1
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		47,939.6	57,222.5
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		75,216.1	5,711.4
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		42,611.2	53,316.6
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		46,615.2	40,294.0
2107	Томилолт, зочны зардал		1,204.0	3,156.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		129,627.2	834,856.7
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		213,800.2	191,387.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		87,872.0	23,608.7
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)		294,695.8	490,710.2
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		5,881,640.0	39,190.6
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)		-5,586,944.2	451,519.6

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)		1,505,724.2	2,415,627.9
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		368,961.6	515,891.5
110	Орлогын албан татвар		218,558.2	312,209.2
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		246,831.1	347,234.1
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		-28,272.9	-35,024.9
113	Хөрөнгийн албан татвар		100,373.0	130,790.8
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		50,030.4	72,891.6
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж		9,381.0	14,660.0
1181	Газрын төлбөр		4,654.4	6,298.3
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр		35,995.0	51,933.2
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		113,037.1	676,206.6
120	Нийтлэг татварын бус орлого		113,037.1	676,206.6
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		1,023,725.5	1,223,529.8
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		1,443,239.6	2,241,951.6
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		1,443,239.6	2,241,951.6
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		1,192,726.0	1,946,200.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		581,319.4	700,872.1
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		76,091.8	92,770.6
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		62,314.2	72,606.8
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		286,987.8	251,340.5
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		48,771.7	21,300.0
2107	Томилолт, зочны зардал		1,204.0	3,156.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		96,887.2	774,981.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		39,150.0	29,173.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		250,513.6	295,751.7
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)		62,484.6	173,676.3
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)		35,713.6	166,593.6
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		35,713.6	166,593.6
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		35,713.6	166,593.6
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)		-35,713.6	-166,593.6
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН		-129,500.0	-58,000.0
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ		119,500.0	58,000.0
25	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ		10,000.0	0.0
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)		-102,729.0	-50,917.3
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		528,193.0	425,463.9
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		425,463.9	374,546.6

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код:	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	8,199,204.4	0.0	8,199,204.4
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-82,893.6	0.0	-82,893.6
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	8,116,310.8	0.0	8,116,310.8
9	Тайлант үеийн үр дүн	-5,586,944.2	0.0	-5,586,944.2

Тосонцэнгэл сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,529,366.6	0.0	2,529,366.6
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,529,366.6	0.0	2,529,366.6
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,529,366.6	0.0	2,529,366.6
19	Тайлант үеийн үр дүн	451,519.6	0.0	451,519.6
20	2023 оны 6-р сарын 30-наарх үлдэгдэл	2,980,886.2	0.0	2,980,886.2

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Гүйцэтгэл зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,933,908.40	1,681,258.79	252,649.61	86.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,798,501.90	1,623,258.79	175,243.11	90.3
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,417,771.60	1,334,005.38	83,766.22	94.1
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	517,099.50	451,196.12	65,903.38	87.3
210101	Үндсэн цалин	338,180.70	306,768.52	31,412.18	90.7
210102	Нэмэгдэл	133,798.50	109,168.18	24,630.32	81.6
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,840.00	5,838.92	1.08	100.0
210104	Урамшуулал	39,280.30	29,420.50	9,859.80	74.9
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	64,250.00	57,327.50	6,922.50	89.2
210201	Тэтгэврийн даатгал	42,925.90	39,151.34	3,774.56	91.2
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,331.20	4,552.23	778.97	85.4
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,264.40	3,637.21	627.19	85.3
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,066.30	893.14	173.16	83.8
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	10,662.20	9,093.57	1,568.63	85.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	639,769.40	632,870.95	6,898.45	98.9
210301	Гэрэл, цахилгаан	50,150.00	43,251.55	6,898.45	86.2
210302	Түлш, халаалт	583,778.90	583,778.90	0.00	100.0
210303	Цэвэр, бохир ус	5,840.50	5,840.50	0.00	100.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	48,834.00	46,997.45	1,836.56	96.2
210401	Бичиг хэрэг	10,044.00	9,957.00	87.00	99.1
210402	Тээвэр, шатахуун	26,130.00	25,618.40	511.61	98.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,500.00	4,522.05	977.95	82.2
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	360.00	100.00	260.00	27.8
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,800.00	6,800.00	0.00	100.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	81,316.30	81,282.60	33.70	100.0
210604	Урсгал засвар	81,316.30	81,282.60	33.70	100.0
2107	Томилолт, зочны зардал	2,900.00	2,656.00	244.00	91.6
210702	Дотоод албан томилолт	2,900.00	2,656.00	244.00	91.6
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	34,402.40	32,551.77	1,850.63	94.6
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	30,595.30	29,395.90	1,199.40	96.1
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	540.00	0.00	540.00	0.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	253.00	225.23	27.78	89.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	307.80	298.98	8.82	97.1
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	77.00	77.00	0.00	100.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,300.00	2,300.00	0.00	100.0
210807	Газрын төлбөр	329.30	254.66	74.64	77.3
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,200.00	29,123.00	77.00	99.7
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	22,700.00	22,696.00	4.00	100.0

Тосонцэнгэл сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,500.00	6,427.00	73.00	98.9
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	380,730.30	289,253.41	91,476.89	76.0
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	373,150.30	281,763.41	91,386.89	75.5
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	373,150.30	281,763.41	91,386.89	75.5
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	7,580.00	7,490.00	90.00	98.8
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	7,580.00	7,490.00	90.00	98.8
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	135,406.50	58,000.00	77,406.50	42.8
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	135,406.50	58,000.00	77,406.50	42.8
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,933,908.40	1,653,454.08	280,454.32	85.5
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	193,847.80	185,847.80	8,000.00	95.9
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	193,847.80	185,847.80	8,000.00	95.9
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,428,491.10	1,416,894.78	11,596.32	99.2
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,428,491.10	1,416,894.78	11,596.32	99.2
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	311,569.50	50,711.51	260,857.99	16.3
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	75,000.00	44,923.60	30,076.40	59.9
350002	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,000.00	5,787.91	-787.91	115.8
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	231,569.50	0.00	231,569.50	0.0
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	56.00	56.00	0.00	100.0
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2.00	2.00	0.00	100.0
610001	Төсвийн байгууллага	2.00	2.00	0.00	100.0
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	27.00	27.00	0.00	100.0
620001	Удирдах ажилтан	9.00	9.00	0.00	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	14.00	14.00	0.00	100.0
620003	Үйлчлэх ажилтан	4.00	4.00	0.00	100.0
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	27.00	27.00	0.00	100.0
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	14.00	14.00	0.00	100.0
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТУ)	5.00	5.00	0.00	100.0
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	8.00	8.00	0.00	100.0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,735,977.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,735,977.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,700,977.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	3,150,977.00
210401	Бичиг хэрэг	142,200.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,132,777.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	876,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	500,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	500,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	50,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	50,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	35,000.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	35,000.00
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	35,000.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	3,735,977.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	3,735,977.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,200,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,500,977.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	35,000.00

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд сумын орон нутгийн ерөнхий орлогын данс болон харьяа 2 байгууллага, орон нутгийн 2 тусгай сангийн нийт 5 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс ЗДТГ болон, бусад байгууллага, тусгай сангийн санхүүгийн тайланд аудитын үе шатны ажлыг хэсэгчлэн гүйцэтгэсэн.

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар алдаа, зөрчилтэй асуудал илрээгүй байна.

Аудитаар нийт 411.6 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс 411.6 сая төгрөгийн зөрчилд 2 зөвлөмжийг хүргүүлж байна.

5.1 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Төсвийн төлөвлөгөө, гүйцэтгэлтэй холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Төсвийг төлөвлөн батлуулахдаа төсвийн суурь орлогоос давсан зарлагыг төлөвлөж, алдагдалтай төсөв батлуулсан байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Орон нутгийн төсвийн орлого, зарлагыг төлөвлөхдөө төсвийн тэнцлийг ханган, алдагдалгүй төсөв батлуулах

2. Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй холбоотой

2.1. Илрүүлэлт:

Хоршоо хөгжүүлэх сангийн хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэл 11 иргэн, аж ахуйн нэгжтэй холбоотой 43.5 сая төгрөг байна. Энэ нь Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2021 оны А/361 дүгээр тушаалаар баталсан “Хоршоо хөгжүүлэх сангийн журам”-ын 3.4.11.Сангаас олгосон зээлийн эргэн төлөлтийн төлбөрийг зээлдэгч төлөхгүй тохиолдолд сумын Засаг дарга уг төлбөрийг төлүүлэх арга хэмжээг авч зээлийн дансанд төвлөрүүлнэ гэсэн заалттай нийцэхгүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Сум хөгжүүлэх сангийн хугацаа хоцорсон зээл, хүүгийн үлдэгдлийг төвлөрүүлэх талаар үр дүнтэй арга хэмжээ авч, зээл олгохдоо хугацаандаа төлөх шалгуурыг нэмэгдүүлэх

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5.”Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ” гэж заасны дагуу аудитаар илэрсэн зөрчлийг арилгаж ажиллах ажлын төлөвлөгөөг боловсруулан 2024 оны 04 дүгээр сарын 25-ны өдрийн дотор, зөвлөмжийн биелэлтийг 2024 оны 9 дүгээр сарын 20-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
ХХС хугацаа хэтэрсэн зээл	1	43.5					1	43.5				
Алдагдалтай төсөв баталсан	1	368.1					1	368.1				
Дүн	1	411.6					1	411.6				

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	3		3					
2	ЗГТС	2		2					
3	ТТЗ	1	1			1			
	НИЙТ	6	1	5		1			